

STÁTNI OKRESNÍ ARCHIV V CHEBU

Název archivní pomůcky: Místní národní výbor Smrčina

Časové rozmezí: 1945-1951

Druh archivní pomůcky: inventář

Číslo listu JAF: 60

Evidenční číslo pomůcky: 1365

Zpracoval: Martina Lepší

Místo: SOkA Cheb

Rok: 2003

OBSAH

Úvod.....	3
I. Vývoj původce fondu	3
II. Vývoj a dějiny fondu.....	6
III. Archivní charakteristika.....	6
IV. Stručný rozbor fondu.....	8
V. Záznam o uspořádání fondu a vyhotovení pomůcky.....	8
Příloha č.1 - prameny a literatura.....	9
Příloha č.2 - seznam použitých zkratk.....	10
Příloha č.3 - konkordanční tabulka k pomůcce z roku 1960.....	11
Inventární seznam.....	14

I. Vývoj původce fondu

Dne 5. dubna 1945 byl slavnostně vyhlášen Košický vládní program novou vládou, oficiálně jmenovanou 4. 4. 1945. Vládní program řešil otázku vybudování nové státní správy. Jejím základem se staly národní výbory (NV). Zásadní strukturu národních výborů obsahovala V. hlava tohoto programu.

Podle ústavního dekretu presidenta republiky ze dne 4. 12. 1944 č. 18 Úředního věstníku československého o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění vydala vláda republiky Československé za podpisu presidenta republiky vládní nařízení č. 4/45 Sb. ze dne 5. 5. 1945 o volbě a pravomoci národních výborů. Toto vládní nařízení doprovodil prezident předsedovi vlády zvláštním listem, v němž ho upozornil, že národní výbory v českých zemích se budou opírat o ústavní dekret ze dne 4. prosince 1944 č. 18 Úředního věstníku čsl. a o toto vládní nařízení ze dne 5. května 1945 č. 4/45 Sb.

Vládní nařízení č. 4/45 Sb. bylo změněno vládním nařízením ze dne 7. srpna 1945 č. 44/45 Sb. V § 1, odst. 2 bylo určeno: „Dokud nebudou vydány podrobnější předpisy o organizaci národních výborů a jejich jednacích řády, určí zatím vnitřní organizaci národních výborů, způsob, jakým vykonávají svou působnost, a způsob jednání jejich složek ministr vnitra.“

Ve vyhlášce ministra vnitra ze dne 24. srpna 1945 č. 45/45 Sb. pak bylo uvedeno úplné znění vládního nařízení č. 4/45 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů. V § 1, odstavci 1 bylo stanoveno: „Na osvobozeném území Československé republiky buďtež vytvořeny místní, okresní a zemské národní výbory jakožto orgány zastupitelské a orgány veřejné správy ve všech jejích oborech.“ V § 2, odstavec 2 se dále praví: „Místní národní výbor (MNV) spravuje v obvodu své působnosti všechny veřejné záležitosti, pokud nejsou spravovány jiným veřejným orgánem.“

V každé obci se ustavil místní národní výbor (MNV), který vykonával jednak pravomoc dosavadního obecního zastupitelstva, obecní rady a starosty, a jednak úkoly, které mu byly uloženy zvláštními předpisy. Okresní národní výbory (ONV) v sídlech okresů vykonávaly pravomoc dosavadních okresních zastupitelstev, okresních úřadů, okresních hejtmanů a dále plnily úkoly uložené jim zvláštními předpisy.

Místní národní výbory byly podřízeny ONV, ty zemským národním výborům (ZNV) a ZNV vládě. Podrobná ustavení o složení, rozsahu a obsahu působnosti národních výborů obsahovaly organizační a jednacích řády vydávané v letech 1945-1947.

Za národní výbor se považovalo plenární zasedání. To si volilo radu, rada předsedu a jeho náměstků. Národní výbor také volil potřebné komise, jejichž členové však nemuseli být členy národního výboru.

V některých obcích a okresech nemohly být hned po osvobození ustaveny národní výbory. Na takovéto případy bylo pamatováno již v ústavním dekretu presidenta republiky ze dne 4. prosince 1944. Čl. 4 stanovil: „Pro správu obcí a okresů s většinou obyvatelstva státně nespolehlivého jmenují se podle platného práva komisaři popřípadě komise správní.....“ Správní komise působily jen přechodně, byly zřizovány pro dočasnou správu obcí a byly postupně všude nahrazovány národními výbory. Pravomoc tří až šestičlenné místní správní komise odpovídala pravomoci místního národního výboru.

Druhá světová válka v letech 1939 – 1945 rozrušila na území Československé republiky skoro celou administrativní síť. Proto jednou z norem upravujících i právně faktický stav a návrat k původním územním jednotkám předmnichovské republiky byl dekret presidenta republiky ze dne 27. 10. 1945, č. 121/45 Sb., o územní organizaci správy, vykonávané národními výbory. Tento dekret stanovil, že se obnovují správní obvody zemí a okresů podle hranic ze dne 29. září 1938, pokud není v tomto dekretu stanoveno jinak. Dekret obnovil územní obvody obcí podle stavu 29. září 1938. Důležitým ustanovením bylo, že se neobnovovaly osady jako právnické osoby a jako útvary územní samosprávy a toto ustanovení se vztáhlo i na osady obsazené v roce 1938 cizí mocí (tzv. pohraničí). V dekretu bylo obnoveno ustanovení, že každá změna týkající se obcí (sloučení, rozloučení, změna hranic) musí být vyhlášena v Úředním listě republiky Československé (§ 18, odstavec 4).

Do roku 1948 nenastaly v kompetenci místních národních výborů žádné podstatné změny. Jejich pravomoc vyrůstala z bezprostředních úkolů a nebyla zprvu podvázána právními normami většinou prozatímního charakteru.

Zpočátku měly národní výbory pravomoc dokonce i v oblasti soudnictví nebo armády. V roce 1948 byl vydán ústavní zákon ze dne 9. května 1948 č. 150/48 Sb. - Ústava Československé republiky, podle které se národní výbory dělily na místní,

okresní a krajské. Národní výbory vykonávaly na území, pro které byly zvoleny, veřejnou správu ve všech jejích oborech, zejména obecnou správu vnitřní, kulturní, osvětovou, ochranu práce a správu zdravotní a sociální, správu finanční pak podle zvláštních ustanovení. Národní výbory měly jako orgány jednotné lidové správy zejména tyto úkoly : chránit a posilovat lidově demokratické zřízení, spolupůsobit při plnění úkolů obrany státu, pečovat o národní bezpečnost, podporovat udržování a zvelebování národního majetku, účastnit se vypracovávání a provádění jednotného hospodářského plánu, plánovat a řídit hospodářské, sociální a kulturní budování v obvodu jejich působnosti, zajišťovat předpoklady plynulé zemědělské a průmyslové výroby, starat se o zásobování a výživu obyvatelstva a pečovat o národní zdraví, vykonávat pravomoc trestní v mezích stanovených zákonem. Národní výbory byly podřízeny orgánům moci vládní a výkonné, zejména ministru vnitra.

Podle vládního nařízení ze dne 8. března 1949 č. 72/49 Sb. mohl být přidělen místním národním výborům několika obcí újezdní tajemník. Přidělením újezdního tajemníka se neměnilo nic na působnosti těchto místních národních výborů.

V obci Smrčina (německy Ermesgrün) byla ustavena místní správní komise v roce 1945 a působila tu až do roku 1947. V roce 1948 zahájil svoji činnost místní národní výbor Smrčina.

K přejmenování obce Ermesgrün na Smrčinu došlo v roce 1948.

Jména předsedů místní správní komise a MNV se v písemnostech fondu nepodařilo zjistit. Známe pouze vládního komisaře, byl jím Josef Langhammer. V obci působil v roce 1945 a byl jmenován Okresním úřadem v Chebu 4. 7. 1945.

V roce 1945 žilo v obci 156 Němců a 1 Čech.

V roce 1946 začal v obci působit honební výbor. Předsedou byl zvolen radou ONV 7. 11. 1946 František Tors, jednatelem Karel Pirunčík .

Místní národní výbor ukončil svoji činnost v roce 1951, když se obec sloučila s obcí Vackov. Stalo se tak na základě usnesení rady ONV v Chebu 19. 3. 1951, podle § 18 odst. 2, dekretu č. 121/45 Sb., a položky 26 , přílohy C, vládního nařízení č. 116/1949 Sb.

II. Vývoj a dějiny fondu

Na některých spisech se vyskytují podací razítka s jednacími čísly. Podací protokoly se nedochovaly.

Podle výskytu podacích razítek s jednacími čísly na písemnostech - např. **1946** – č.j. 50, 146, 169, 857, **1947** – č.j. 47 – 52, 180 – 183, 347, **1948** – č.j. 4, 557, 814, je vidět, jak málo písemností se z celého fondu MSK a MNV Smrčina podařilo zachovat.

První část písemností byla předána dne 23. 6. 1955 do Okresního archivu v Chebu, jako přírůstek byly písemnosti zapsány dodatečně v roce 1993 pod přírůstkovým číslem 1095.

Část spisů byla v roce 1960 uspořádána Jaroslavem Slavíkem. V roce 2003 bylo přistoupeno k novému zpracování obou částí fondu do jedné pomůcky.

III. Archivní charakteristika fondu

Časové rozmezí fondu je 1945 – 1951. Většina písemností nepokrývá celé období působnosti Místního národního výboru Smrčina. Pouze v oddílu zemědělství. Některé agendy se ve fondu nevyskytují vůbec např. knihy správních, evidenčních a registraturních pomůcek, dále písemnosti týkající se dopravy, školství, kultury, sportu a tělovýchovy, zdravotnictví a sociální péče. Ostatní agendy jsou zachovány torzovitě. Např. zápisy ze schůzí pléna, rady a veřejných se nevyskytují ve fondu vůbec, účetní knihy jsou k dispozici pouze z roku 1947 (inv. č. 30, 31).

V nástupnickém Místním národním výboru Vackov se žádné písemnosti MNV Smrčina nenalézají.

Jako příloha č. 3 je zařazena konkordanční tabulka, které slouží ke srovnání uspořádání písemností v pomůcce nové s pomůckou vytvořenou Jaroslavem Slavíkem v roce 1960.

Původní pomůcka J. Slavíka má některá inventární čísla s jinými časovými rozsahy než tato pomůcka. Bohužel se při zpracování inventáře nepodařilo zjistit, proč tomu

tak je, resp. co se s příslušnými písemnostmi během minulých let stalo (např. inv.č. 2, 4, 6, 30, 31, 33, 36, 37, 45). Oproti minulé pomůcce také došlo k přeformulování obsahu některých inventárních čísel.

Fyzicky je fond zachovalý.

V průběhu pořádacích prací bylo vyskartováno 0,04 bm bezvýznamného materiálu. Viz protokolární záznam o provedení vnitřní skartace a vyřazení písemností ze dne 3.3.1998 č. j. 433/1998.

Inventář byl zpracován podle pořádacího schématu, který zpracovala Archivní správa ministerstva vnitra ČR ve spolupráci se zlínským archivářem Vladimírem Štroblíkem.

Zpracovatelka jej použila proto, že je doporučen zejména pro ty případy, kdy se původce fondu neřídil žádnou spisovou normou.

Popis členění inventárního seznamu

<u>B. Spisový materiál</u>	Časový rozsah	Inv. č.
b) spisy		
- statutární záležitosti , organizace, kontrola	1947-1948	1-3
- vnitřní správa a ochrana veřejného pořádku	1945-1947	4-5
- evidence obyvatelstva, matriční záležitosti	1945-1950	6-9
- finance a plánování	1945-1950	10-13
- územní plánování a výstavba obce	1947-1948	14
- místní hospodářství	1945-1948	15-18
- pracovní síly	1946-1948	19
- zemědělství	1945-1951	20-28
- lesní hospodářství, myslivost a rybářství	1946	29
<u>C. Účetní materiál</u>		
a) knihy	1947	30-31

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

Materiál fondu umožňuje studium chodu veřejné správy a poměrů v pohraniční obci v prvních 6 letech po skončení druhé světové války.

V. Záznam o uspořádání fondu

Úvod napsala , fond uspořádala a inventární seznam sestavila v roce 2003 Martina Lepší ve Státním okresním archivu v Chebu.

10. 2 . 2003

Martina Lepší

Příloha č. 1 - Prameny a literatura

- Knihy a spisový materiál fondu č. 60 – Místní národní výbor Smrčina (kap. I.)
- Fond č. 266 – Okresní národní výbor Cheb (kap. I.)
- Ústavní dekret presidenta republiky č. 18 Úř. věst. čsl. ze dne 4. prosince 1944 o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění (kap. I.)
- Vládní nařízení ze dne 5. května 1945, č. 4/45 Sb. o volbě a pravomoci národních výborů (kap. I.)
- Vládní nařízení č. 44/45 Sb. ze dne 7. srpna 1945, kterým se mění vládní nařízení č. 4/45 Sb. ze dne 5. května 1945 o volbě a pravomoci národních výborů (kap. I.)
- Vládní nařízení č. 121/45 Sb. Ze dne 13. 11. 1945 o územní organizaci správy, vykonávání NV (kap. I.)
- Ústavní zákon č. 150/48 Sb. ze dne 9. května 1948 - Ústava Československé republiky (kap. I.)
- Vládní nařízení č. 72/49 Sb. ze dne 8. března 1949 o újezdních tajemnicích (kap. I.)
- Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850-1970, I. – II. díl, Praha 1978 (kap. I.)

Příloha č. 2 - Seznam použitých zkratk

ZNV – Zemský národní výbor

MNV – místní národní výbor

ONV – okresní národní výbor

OSK – okresní správní komise

JZD – jednotné zemědělské družstvo

NF – Národní fronta

NV – národní výbory

MSK – místní správní komise

SS – Schutzstaffel

SA – Sturmabteilung

HJ – Hitlerjugend

NSKK – Nationalsozialistische Krafftahr – Korps

NSDAP – Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei

Příloha č. 3 - Konkordanční tabulka k pomůcce z roku 1960

Původní pomůcka Jaroslav Slavík Cheb, 1960 Inventární čísla	Nová pomůcka Martina Lepší Cheb, 2003 Inventární čísla
1	20
2	viz vysvětlení v úvodu kap. III.
3	12
4	viz vysvětlení v úvodu kap. III.
5	viz protokolární záznam o vnitřní skartaci
6	viz vysvětlení v úvodu kap. III.
7	13
8	10
9	27
10	11
11	28
12	11
13	27
14	11
15	26
16	21
17	22
18	viz protokolární záznam o vnitřní skartaci
19	22
20	22
21	24
22	viz vysvětlení v úvodu kap. III.
23	viz vysvětlení v úvodu kap. III.

Původní pomůcka Jaroslav Slavík Cheb, 1960 Inventární čísla	Nová pomůcka Martina Lepší Cheb, 2003 Inventární čísla
24	16
25	23
26	25
27	15
28	14
29	18
30	viz vysvětlení v úvodu kap. III.
31	viz vysvětlení v úvodu kap. III.
32	viz protokolární záznam o vnitřní skartaci
33	viz vysvětlení v úvodu kap. III.
34	30
35	31
36	viz vysvětlení v úvodu kap. III.
37	viz vysvětlení v úvodu kap. III.
38	19
39	2
40	29
41	1
42	6
43	6
44	5
45	viz vysvětlení v úvodu kap. III.
46	8
47	6
48	7
49	17

Původní pomůcka Jaroslav Slavík Cheb, 1960 Inventární čísla	Nová pomůcka Martina Lepší Cheb, 2003 Inventární čísla
50	9
51	3
52	4

I. Spisový materiál

a) spisy

Statutární záležitosti, organizace, kontrola

Volby

1	Volby do národních výborů	1948	1
---	---------------------------	------	---

Organizace činnosti národních výborů

2	Sdělení důvodu neustavení akčního výboru v obci (o důvod žádal ONV v Chebu)	1948	1
---	--	------	---

Funkcionáři, pracovníci aparátu národního výboru, podniků a zařízení NV

3	Přehledy o odměnách členů MNV	1947-1948	1
---	-------------------------------	-----------	---

Vnitřní správa a ochrana veřejného pořádku

Bezpečnost, ochrana veřejného pořádku

4	Trestní řízení: - trestní listy Ludvíka Götze č.p. 20 a Kristiana Friedla č. p. 12	1947	1
---	--	------	---

Inv. č. Sign. Obsah Čís. rozmezí Čas. rozsah Kart.

Vojenské záležitosti, civilní ochrana

5	Záležitosti vojensko-správní: - soupisy vracejících se vojáků bývalé německé branné moci do obce	1945-1946	1
---	--	-----------	---

Evidence obyvatelstva, matriční záležitosti

Evidence obyvatelstva a sčítání lidu

6	Evidence a hlášení obyvatelstva: - policejní hlášení pobytu v obci	1945	1
	- policejní přihlášky, řazeno abecedně F – R	1945-1947	1
	- policejní odhlášky, řazeno abecedně B – W	1945-1948	1
	- seznamy obyvatel (Čechů, Němců)	1945-1950	1

Státní občanství

7	Seznam reemigrantů	1947-1950	1
8	Seznamy příslušníků NSDAP, SS, SA, HJ a NSKK	1946	1
9	Seznamy osob určených k odsunu	1946	1

Finance a plánování

Evidence a správa majetku

10	Příhlášky majetkových podstat, které drží Němci, Maďaři a jiní nepřátelé a které propadly konfiskaci podle dekretu prezidenta republiky ze dne 25. 10. 1945, č. 108 Sb.	1945-1946	1
11	Konfiskace a přiděly:		
	- soupisy rodinných domků podléhajících konfiskaci	1945	1
	- vyúčtování movitých konfiskátů	1949	1
	- rozhodnutí Osídlovacího úřadu a Fondu národní obnovy v Praze o odevzdání konfiskovaného nemovitého majetku obci	1950	1

Finanční hospodaření

12	Rozpočty obce	1946-1949	1
----	---------------	-----------	---

Místní daně a poplatky

13	Poskytování sociálních zápůjček Ministerstvem sociální péče v Praze občanům obce	1947	1
----	--	------	---

Územní plánování a výstavba obce

Výstavba

14		Hlášení o schválení demolic	1947-1948	1
----	--	-----------------------------	-----------	---

Místní hospodářství

Živnosti, poskytování služeb občanům

15		Lístky pro domácnost, seznamy členů domácností, evidence samozásobitelů, výdej lístků, řazeno abecedně B – S	1945-1948	2
----	--	--	-----------	---

Bytové hospodářství

16		Bytové listy, řazeno podle č.p. 1 – 30	1946	2
17		Seznamy obytných nebo obydlených budov – domovní archy, řazeno podle č.p. 1 – 30	1948	2
18		Hlášení Osídlovacímu úřadu v Karlových Varech o výskytu dřevostaveb v obci	1948	2

Pracovní síly

19		Pracovní síly v zemědělství: - obecní přehledy o počtu osob trvale činných v zemědělství	1946-1948	2
----	--	---	-----------	---

Zemědělství

Zemědělská výroba

20	Dotazník zemědělského plánování	1946	2
21	Hospodářský výkaz zemědělství –obecní přehled za rok	1948	2
22	Statistická šetření ploch kultur a osevu: - obecní sumáře – soupis ploch kultur a osevu, výpočty hospodářské plochy	1945-1951	2
23	Evidenční lístky pro samozásobitele obilím, řazeno abecedně B – S	1947-1948	2
24	Obecní přehled o počtu ovocných stromů a keřů	1946	2
25	Mlecí výkazy pro uplatnění chlebového obilí	1946-1947	2

Zemědělská půda

26	Evidence půdy: - výkaz úhrnných katastrálních hodnot - pozemnostní archy č. p. 11, 19, 26, 33	1947	2
		1948	2

Inv. č.	Sign.	Obsah	Čís. rozmezí	Čas. rozsah	Kart.
27		Usedlosti: - seznamy majitelů zemědělských usedlostí a rodinných domků		1945	2
		- zápisy o předání a převzetí usedlostí, řazeno podle č. p. 2 – 23		1946-1947	2
28		Konfiskace zemědělského majetku: - převody vlastnictví zemědělského majetku Národním pozemkovým fondem při ministerstvu zemědělství v Karlových Varech - přídělová listina pro obec Ermesgrün, seznam přídělců podle § 22 zák. č. 50/47 Sb.		1947	2

Lesní hospodářství, myslivost a rybářství

Myslivost

29		Ustavení honebního výboru – seznam členů		1946	2
----	--	--	--	------	---

Inv. č. Sign. Obsah Čís. rozmezí Čas. rozsah Kn.

C. Účetní materiál

a) knihy

30	Výkazy jednotlivců o plnění dodávkového kontingentu dobytka – vzor A	1947	1
31	Výkazy obce o plnění dodávkového kontingentu dobytka – vzor B	1947	2

Název archivní pomůcky:	Místní národní výbor Smrčina
Časové rozmezí:	1945-1951
Počet evidenčních jednotek:	4
Z toho :	
listiny	
knihy	2
kartony	2
fascikly	
jiné	
Počet inventárních jednotek:	31
Rozsah fondu v bm:	0,27
Stav ke dni:	2. 9. 2003
Fond zpracoval:	Martina Lepší
Pomůcku sestavil:	Martina Lepší
Počet stran:	21
Pomůcku schválil:	PhDr. Jaromír Boháč 2.9. 2003 – č.j. SOAP/02-869/03-16

Nová tiráž GI 2012–2013

Název archivní pomůcky: Místní národní výbor Smrčina
Značka archivního fondu: MNV Smrčina
Časový rozsah fondu: 1945–1951
Počet inventárních jednotek: 31
Počet evidenčních jednotek: 4 (2 úřední knihy, 2 kartony)
Rozsah fondu v bm: 0,27 bm
Stav ke dni: 4. 9. 2012
Vypracoval: H. Knetlová